

Ρατσισμός και εκπαίδευση

ΑΙΤΙΑ

- Η περιρρέουσα ατμόσφαιρα της χώρας μας εκτρέφει το φαινόμενο του εθνικού ρατσισμού. **Η οικονομική δυσπραγία, η πολιτική διαφθορά, το έλλειμμα παιδείας και η προπαγάνδα των ΜΜΕ**, καλλιεργούν την αποστροφή των γηγενών για τους αλλοεθνείς, οι οποίοι χειραγωγούμενοι τους ενοχοποιούν αδίκως για τα κακώς κείμενα αυτής της χώρας. Η επέκταση του φαινομένου και στις νεότερες ηλικίες εγείρει έντονους προβληματισμούς επιβάλλοντας την περαιτέρω μελέτη των αιτιωδών σχέσεων του.
- **Ελλείπει υπεύθυνων πνευματικών ταγών**, οι Έλληνες ατενίζουν το μέλλον με απαισιοδοξία αντιλαμβανόμενοι τους αλλόφυλους μονάχα ως ένα επιπρόσθετο βάρος στα ήδη υπεράριθμα και διογκωμένα προβλήματά τους. **Η απουσία κρατικής μέριμνας για τους ανθρώπους που πλήττονται από την οικονομική κρίση, σε συνδυασμό με την έλλειψη ουσιαστικού προγράμματος αναδόμησης της ελληνικής οικονομίας και μεταναστευτικής πολιτικής**, ενδυναμώνουν τις ρατσιστικές τάσεις και εκδηλώσεις. Επομένως μέσα σ'ένα γενικότερο κλίμα ανασφάλειας, οι αλλοδαποί και οι αλλοδαπές καθίστανται τα εξιλαστήρια θύματα των πολιτών αλλά κυρίως των κυβερνήσεων, οι οποίες εναποθέτουν πάνω τους όλα τα βάρη της δικής τους απληστίας, ολιγωρίας και απάθειας.
- **Το έλλειμμα ανθρωπιστικής παιδείας** των σύγχρονων κοινωνιών συγκαταλέγεται στον κατάλογο των σημαντικότερων αιτιών του εθνικού ρατσισμού. Ειδικότερα, το γεγονός ότι το σχολείο προωθεί την πρόσκτηση στείων βιβλιακών γνώσεων εξαιρώντας από τα καθήκοντά του την καλλιέργεια ανθρωπιστικών αξιών και ιδεωδών, σαφώς επιτείνει το φαινόμενο.
- **Τα ΜΜΕ αποτελούν αίτιο της διεύρυνσης του αρνητικού κλίματος για τους αλλοεθνείς**. Η μη τεκμηριωμένη ενοχοποίησή τους για κάθε μη διερευνημένο έγκλημα ή εκδήλωση παραβατικότητας, δημιουργεί έντονα αισθήματα ανασφάλειας και ξеноφοβίας στους πολίτες.
- **Το ίδιο το άτομο δεν είναι άμοιρο ευθυνών**. Οι άνθρωποι ως θύματα μιας ανεπαρκούς παιδείας, των κακοποιημένων οικογενειακών προτύπων και της προπαγάνδας των ΜΜΕ, υιοθετούν ρατσιστικές αντιλήψεις και παράλληλα εκδηλώνουν τις ανάλογες συμπεριφορές. Απομακρυσμένοι από κάθε κάθε προσπάθεια ενδοσκόπησης και καλλιέργειας, δεν κατορθώνουν να απελευθερωθούν από το σκοταδισμό, τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα, αρνούμενοι το δικαίωμα στη διαφορετικότητα και το σεβασμό του ανθρώπου χωρίς προϋποθέσεις. Ο φυλετικός ρατσισμός δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να αποτελεί χαρακτηριστικό των κοινωνιών, που διεκδικούν τον τίτλο των πολιτισμένων. Ο εξανθρωπισμός τους μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω της παιδείας. Το έργο αυτό αναλαμβάνουν από κοινού όλοι οι φορείς διαπαιδαγώγησης. Παρά ταύτα η

συμβολή του σχολείου θεωρείται ιδιαίτερα καθοριστική, καθώς διαμορφώνει αντιλήψεις και άγει συμπεριφορές με ισχυρά ερείσματα.

ΛΥΣΕΙΣ

- Πιο συγκεκριμένα, οι καθηγητές και οι καθηγήτριες, ως το ανθρώπινο δυναμικό της εκπαίδευσης, ευθύνονται για τη μεταλαμπάδευση των ανθρωπιστικών αξιών και ιδεωδών στους μαθητές και στις μαθήτριες. Έχουν χρέος να προωθήσουν την αγάπη για τον συνάνθρωπο και την αναγνώρισή του ως αυθύπαρκτη και μοναδική οντότητα.
- Τα μαθήματα του ανθρωπιστικού πεδίου δύνανται να προωθήσουν τα αισθήματα φιλαλληλίας στις μαθητικές ομάδες. Η προβολή μηνυμάτων συναδέλφωσης των λαών, κοινής καταβολής, καθώς και η καθιέρωση στη συνείδησή τους πως η συνεργασία και η δημιουργία ουσιαστικών δεσμών, συνιστούν τα μόνα εχέγγυα της κοινωνικής γαλήνης και ευρυθμίας, σαφώς μπορούν μα αποτελέσουν ισχυρά αναχώματα σε κάθε ρατσιστικό ερέθισμα.
- Επίσης η προβολή ντοκιμαντέρ που αφορούν τον ρατσισμό και τα απότοκά του, αποτελεί μια ενδιαφέρουσα πρόταση. Η ενημέρωση των νέων για τα εμφανή και κυρίως για τα αφανή αίτια αυτών των αντιλήψεων και συμπεριφορών, καθίσταται επιτακτική προκειμένου να αντιληφθούν σε βάθος το περιεχόμενο και τις προεκτάσεις του φαινομένου.
- Το πρόγραμμα ανταλλαγής μαθητών αποτελεί μια πολύ καλή ευκαιρία γνωριμίας με άλλους λαούς και πολιτισμούς. Στο πλαίσιο αυτών των ταξιδιών, οι νέοι και οι νέες έρχονται σε άμεση επαφή με αλλοεθνείς και βιώνουν από κοντά την καθημερινότητά τους. Αντιλαμβάνονται έτσι, πως ο πραγματικός κίνδυνος δεν έγκειται στη διαφορετική εθνικότητα αλλά στο χαρακτήρα.
- Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στα λανθάνοντα ρατσιστικά μηνύματα που ενέχουν τα σχολικά εχειρίδια και κυρίως εκείνο της ιστορίας. Πρέπει να προωθηθεί ο εμπλουτισμός της με γεγονότα που αφορούν τον πολιτισμό και τα κατορθώματα που επιτεύχθηκαν με τη συνεργασία και την αρμονική αλληλεπίδραση των ανθρώπων.
- Λυσιτελής δύναται να αποβεί και η επιστημονική προσέγγιση του θέματος από ψυχολόγους στα πλαίσια του σχολείου. Αναλυτικότερα, η ψυχολογική θεώρηση και αποκωδικοποίηση του ρατσισμού θα αποκαλύψει στους μαθητές πως ο παντός είδους ρατσισμός εδράζεται σε αισθήματα κατωτερότητας και έλλειψης αυτοπεποίθησης.

Επιλογικά κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί πως, όταν μια κοινωνία βρίθει ανθρώπων που υπεραμύνονται του ρατσισμού «λόγω και έργω», τα σημάδια της σήψης της προβάλλουν πια διαφανώς και τείνουν προς πλήρη εξέλιξη απειλώντας τα θεμέλιά της. Δεδομένης της όξυνσης του φαινομένου θεωρείται επιβεβλημένη η συστράτευση όλων με στόχο τη διάσωσή μας από τον κίνδυνο της εκβαρβάρωσης και της απανθρωπιάς.